

بررسی عوامل تاثیر گذار بر فقر در همایش فقر پژوهی

سهم نیروی کار ایران از ارزش افزوده اندک است

همایش فقر پژوهی به همت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با هدف شناخت و تقویت اجتماع ملی پژوهشگران حوزه فقر، تعامل میان حوزه «سیاست گذاری و اجرا» و «دانشگاه پژوهش» برگزار شد. به گزارش توسعه ایرانی، نخستین همایش فقر پژوهی با شعار «مقابله با فقر نیازمند اراده، آگاهی و حمایت گری است» روز بیست و پنجم دی ماه در محل سالن همایش های صداوسیما برگزار شد. هدف از برگزاری این همایش، تشویق و ترغیب دانشگاهیان به انجام پژوهش های حاوی توصیه سیاستی در زمینه ابعاد مختلف فقر بود. در این همایش «فرشاد فاطمی اردستانی» استاد دانشگاه صنعتی شریف، «علی دینی ترکمانی» عضو هیأت علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی، «یعقوب اندایش» عضو هیأت علمی دانشگاه چمران اهواز، «میرحسین موسوی» عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء و «سیدهادی موسوی نیک» مدیر کل دفتر مطالعات رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به سخنرانی پرداختند.

فقر ثانویه و الگوی مصرف خانوار

«فرشاد فاطمی اردستانی» سخنان خود را با اشاراتی به پژوهش هایی درباره خط فقر و عمق فقر که در حوزه مطالعات فقر در آمدی قرار می گیرد، آغاز کرد. این استاد دانشگاه بیان کرد: بر اساس یک معیار جهانی، خط فقر طی چند سال قبل در آمد روزانه کمتر از ۱.۹ دلار محاسبه شده بود که با احتساب تورم جهانی اکنون به درآمد روزانه کمتر از ۲.۱ دلار رسیده است. این شاخص این امکان را به پژوهشگران فقر در جهان می دهد تا بتوانند معیارها را در سطح جهانی مقایسه کنند.

وی ادامه داد: مطالعات فراوانی درباره شاخص عمق فقر صورت گرفته است. طبق این معیار، از روش محاسبه حداقل کالری و پروتئین لازم برای هر فرد بهره گرفته می شود. در این معیار افراد بر اساس نیازهای بدن خود که در جوانی، پیر و کودک متفاوت است، دسته بندی می شوند. این پژوهشگر حوزه فقر تصریح کرد: مطالعاتی درباره شاخص فقر ثانویه نیز وجود دارد. ممکن است افرادی به لحاظ سطح

درآمدی، زیر خط فقر قرار نگیرند اما آن را صرف امکانات اولیه خانوار نکنند. مثلاً اعتیاد خانوار را می توان در این شاخص دسته بندی کرد. این استاد دانشگاه معتقد است خیلی اوقات افراد فقیر هستند به این خاطر که نمی توانند قابلیت هایشان را عملی کنند. شاخص توسعه انسانی با فقر ارتباط دارد و خیلی اوقات سطح سواد و امید به زندگی زندگی در پژوهش های فقر مورد توجه قرار می گیرد.

وی افزود: برخی از اقتصاددانان شاخص فقر چندبعدی را مطرح کردند. در این شاخص جزئیاتی به عنوان معیارهای فقر تعیین می شود و بر اساس هر معیار امتیازی داده می شود تا عدد نهایی این شاخص برای هر خانوار به دست آید. البته ریزمعیارها در این شاخص می تواند توسط پژوهشگران هر کشور بومی سازی شود.

فاطمی با اشاره به اینکه کشور ما نیاز دارد که هر چه بیشتر به شاخص فقر چندبعدی توجه کند، گفت: در این شاخص برای یک خانواده ترک تحصیل فرزند یک عامل فقر به حساب می آید. وی در پایان گفت: نتایج به دست آمده از فقر در آمدی و فقر چندبعدی یکسان نیستند اما می توانند هم پوشانی داشته باشند.

اهمیت رویکرد طبقاتی، مشارکتی و قابلیتی در حل مسأله فقر

«علی دینی ترکمانی» دومین سخنران این همایش علمی بود که بر ضرورت تکیه بر تحقیقات میدانی و متأخر در ارتباط با فقر تأکید کرد. وی تصریح کرد: مطالعات انجام گرفته درباره فقر چندبعدی که در این همایش مورد بررسی قرار گرفت، به علت تمرکز بر تکنیک شباهت های زیادی باهم دارند. البته منابع نیز تا حد زیادی شبیه به هم است.

دینی ادامه داد: به پژوهشگران حوزه فقر توصیه می کنیم که به شیوه عملکرد و یافته های دریافت کنندگان نوبل نگاه داشته باشند. آنها مقایسه تطبیقی - میدانی انجام داده و به نتایج جالبی دست یافتند. شاخص فقر ثانویه یکی از همین نمونه هایی است که نسبت به فقر در آمدی ابتکاراتی در خود دارد. از جمله اینکه الگوی مصرف خانواده های یک جامعه را نیز در خود

جای داده است. این اقتصاددان با اشاره به اینکه در مطالعات علاوه بر رویکرد درآمدی، رویکرد قابلیتی نیز مورد توجه قرار می گیرد، ادامه داد: بحث آموزش، سلامت و استانداردهای زندگی در رویکرد قابلیتی دارای اهمیت است. ما از سال ۶۸ تاکنون بیشتر درگیر رویکردهای درآمدی بوده ایم. زیرساخت های دولت از جمله نرخ ترک تحصیل، نرخ ثبت نام در مدارس، نرخ ارتقای نظام آموزشی و... بستگی به زیرساخت های دولتی دارد که در مطالعات فقر تعیین کننده است.

دینی ترکمانی با بیان اینکه در مطالعات رویکرد مشارکتی نیز مورد توجه قرار می گیرد، تصریح کرد: بخشی از مطالعات فقر احساس حذف شدگی اجتماعی را مورد بررسی قرار می دهد که به سبب جنسیت، مذهب و... به وجود می آید. دولت ها این طیف از مطالعات را نیز مورد توجه قرار می دهند. این اقتصاددان در پایان به رویکرد طبقاتی اشاره کرده و گفت: آشخور و رویکرد طبقاتی مطالعات و نگرش ماركس است. در این نگرش مطالعات فقر بر پایه سطح کلان مناسبات اجتماعی مورد بررسی قرار می گیرد و مسائل به صورت طبقاتی مورد تبیین قرار می گیرد.

پایین بودن عایدی نیروی کار از ارزش افزوده در کشور

سومین سخنران این همایش «یعقوب اندایش» بود که اهمیت مطالعات درباره فقر چندبعدی را در مقطعی نبودن آن دانست. اندایش خاطر نشان کرد: اهمیت مطالعات فقر چندبعدی نسبت به مطالعات فقر در آمدی در این است که فقر را به صورت مقطعی نمی بیند، بلکه دارای ها و داشته های فرد را طی زمان بررسی می کند و محرومیت ها از بهداشت، مسکن و... به طرق خاص در آن محاسبه می شود.

او ادامه داد: در ایران بدون اینکه به علل مسائل توجه کنیم، به سیاست های حمایتی می پردازیم. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طی چند سال برای از بین بردن فقر تلاش می کند اما یک تورم به یکباره تمام آن زحمات را از بین می برد.

این اقتصاددان تصریح کرد: نقطه شروع فقر در ایران به پایین بودن

اندایش: نقطه شروع فقر در ایران به پایین بودن سهم نیروی کار از ارزش افزوده کشور، باز می گردد. عایدی سهم نیروی کار ایران کم است.

سهم نیروی کار از ارزش افزوده کشور، باز می گردد. به عبارت دیگر عایدی نیروی کار کم است. سهم نیروی کار ایران از ارزش افزوده ۳۰ درصد است. متوسط دنیا ۷۰ درصد و در برخی کشورها که ما آنها را به کشورهای کاپیتالیست می شناسیم، این سهم به ۸۵ تا ۹۰ درصد نیز می رسد.

او ادامه داد: وقتی عایدی نیروی کار پایین باشد، احتمال اینکه دهک های پایینی فقیر باشند، بیشتر است. همچنین تسهیلات بانخ به بهره برداری پایین بودن سطح تکنولوژی نیز از جمله مشکلات به حساب می آید. اندایش با اشاره به اینکه مطالعات فقر چندبعدی درباره تخصیص منابع نیز می تواند راهگشا باشد، گفت: از این طریق می فهمیم که اولویت بودجه ای در آموزش، بهداشت و مسکن را باید به کدام مناطق کشور بدهیم.

این اقتصاددان با بیان اینکه برخی کشورها حتی میزان امنیت اجتماعی، مباحث محیط زیستی، چسبندگی اجتماعی و دسترسی به شبکه های

اجتماعی را نیز در محاسبات فقر چندبعدی به حساب آورده اند، بیان کرد: طبق مطالعات صورت گرفته درباره فقر در تهران، فقر چندبعدی در سال ۹۵، به لحاظ فقر در آمدی ۱۱ درصد از خانوارها فقیر بودند و به لحاظ فقر چندبعدی ۱۵.۵ درصد از خانوارها. آنهایی که فقط فقر چندبعدی دارند، ۱۱ درصد و آنهایی که فقط فقر در آمدی دارند ۵.۵ درصد و ۴.۵ درصد هم مشترک هستند. سر جمع اینها باعث می شود تا کل فقر شهر تهران شامل ۲۲ درصد خانواده ها باشد. وی در پایان خاطر نشان کرد: آنچه اهمیت دارد، توجه کافی به انواع فقر است که در نهایت می توان بهترین سیاست گذاری ها برای کاهش فقر را انجام داد.

اهمیت مطالعات فقر کودکان برای حل مشکل فقر

«میرحسین موسوی» دیگر سخنران این مراسم با اشاره به اینکه نباید مسأله فقر را به صورت ایستا مورد بررسی قرار داد، گفت: متأسفانه بحث فقر کودک کمتر مورد توجه قرار می گیرد. در شیوه های نوین پرداختن به فقر علل و ریشه های توسعه نیافتگی افراد در کودکی مورد بررسی قرار می گیرد. او ادامه داد: در مطالعات اخیر فقر کودک، نقض حقوق بشر در نظر گرفته می شود و آن را به عنوان چالش حقوق بشر در نظر می گیرند.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه در مورد پویایی فقر نیز مطالعات گسترده ای در دنیا انجام شده، گفت: تحرک و تغییر موقعیت در آمدی خانواده ها طی مدت زمان مدنظر قرار می گیرد.

وی خاطر نشان کرد: فقر ما حاصل سیاست های ناکارآمد است. در واقع این سیاست ها پیامدهای خود را در خرده عامل هایی مثل فقر کودکان نشان می دهند.

موسوی با اشاره به اینکه درباره فقر کودکان، بهزیستی کودکان اولین معیار قرار می گیرد، گفت: کودک فروشی و کودک کشی از جمله نتایج خسارت بار فقر کودکان است. وقتی بیکاری، فقر و طلاق در خانواده پدیدار می شود، این پیامدها نیز خود را نشان می دهند.

وی افزود: ریسک انتخاب های ضدا اجتماعی برای کودکان فقیر افزایش می یابد و آنها در معرض خطرات گوناگونی قرار می گیرند. موسوی در پایان خاطر نشان

موسوی: فقر ما حاصل سیاست های ناکارآمد است و این سیاست ها پیامدهای خود را در خرده عامل هایی مثل فقر کودکان نشان می دهند. وقتی بیکاری، فقر و طلاق در خانواده پدیدار می شود، پیامدهایی مثل کودک فروشی خود را نشان می دهند

کرد: دولت ها بدون حل مشکلات فقر کودک نمی توانند به حل مسأله فقر در جامعه بپردازند.

تعارض منافع؛ مانع سیاست گذاری به نفع فقرا

«سیدهادی موسوی نیک» نیز در این همایش گفت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای حل مشکل فقر در جامعه اقداماتی انجام داده و خوشبختانه در مجلس هیچ لایحه ای که اسام فقر در آن باشد، رد نمی شود. مسأله بر سر این است که بتوانیم به راهکاری عملی درباره کاهش فقر در جامعه برسیم.

وی افزود: جایی که قرار است که مدیری عمل کند، دچار مشکلات تعارض منافع هستیم یعنی پای منافع ثانویه به میان می آید که شامل منافع سازمان یا شخصی است که تصمیم گیری می کنند. متأسفانه خیلی از جاها قانون گذاری در این حوزه نداریم.

موسوی نیک بیان کرد: اگر قرار باشد بین دوام صادرات نفت و قطعی مقطعی برق در برخی مناطق یکی را انتخاب کنیم، طبیعاً همه صادرات نفت را دارای اهمیت می دانند. با این حال همان یک خرابی و وسایل منزل می تواند معیشت خانوار در مناطق محروم را تا مدتی سخت کند. او ادامه داد: یکی از سوالات مهم این است که نظام مالی ما تا چه حد از افرادی که طی شوک های اقتصادی دچار مشکل می شوند می تواند حمایت کند؟ در ۳۰ سال گذشته فقط ۵۰ درصد خانوارها دسترسی به تسهیلات بانکی داشته اند. در جایی که منافع بانک ها در اعطای تسهیلات خرد نیست، دچار چنین مشکلاتی می شویم.

وی در پایان تصریح کرد: در حوزه آموزش و بهداشت هم تعارض منافع مشاهده می شود. انباشت بدهی های دولت تا حد زیادی ناشی از این تصمیمات بوده است.

اخبار کارگری

سه کارگر در دو حادثه جداگانه کشته شدند

در دو حادثه جداگانه شغلی، سه کارگر حین انجام کار در استان های تهران و فارس کشته شدند. در حادثه اول که روز پنجشنبه (۲۶ دی ماه) در شهرستان دماوند تهران رخ داد، دو کارگر موقتی حین کار در یک ساختمان از ارتفاع ۳۸ متری به عمق چاه سقوط کردند و جان خود را از دست دادند. «محمد علیپور» سخنگوی آتش نشانی دماوند گفت: در پی این اتفاق که در منطقه اصطک و به دنبال رعایت نشدن موارد ایمنی در محیط کار رخ داده، بلافاصله گروه عملیات نجات آتش نشانی دماوند متشکل از ۶ نفر به محل حادثه اعزام شدند. متأسفانه با وجود تلاش های بسیار، به دلیل جرحات سنگین و ضربه شدید وارد شده، هر دو کارگر در بیمارستان جان خود را از دست دادند. در حادثه دیگر که زمان آن هم به روز پنجشنبه (۲۶ دی ماه) بازمی گردد، کارگر دیگری حین انجام کار در یکی از کوره های آهنی در بخش کردیان از توابع شهرستان جهرم دچار مسمومیت ناشی از استنشاق گاز مونوکسید کربن شدن و بلافاصله جان باخت. «محمد رحمانیان» مسئول روابط عمومی اورژانس جهرم درباره این حادثه گفت: کارگری حدوداً ۵۰ ساله حین استراحت به دلیل سوخت بد بخاری گازسوز دچار گاز گرفتگی با گاز مونوکسید کربن شد و جان باخت.

کارگران آب معدنی داماش ماههاست حقوق نگرفته اند

کارگران شاغل در آب معدنی داماش که تحت نظارت هلدینگ گروه ملی در مناطق جنگلی روستای داماش کار می کنند، از مهر ماه سال جاری با احتساب دی ماه حدود ۴ ماهه است که حقوق نگرفته اند. به گزارش ایلنا، یکی از این کارگران از چهار ماه تأخیر در پرداخت حقوق ۲۷ کارگر قراردادی این کارخانه خبر داد و گفت: آخرین پولی که دریافت کردیم حقوق شهریور ماه بود که کارفرما آن را در طول یک ماه به تدریج به کارگران پرداخت کرد اما تا این لحظه در خصوص پرداخت حقوق باقیمانده کارگران در این واحد تولیدی اقدامی صورت نداده است. وی گفت: از ابتدای سال جاری تا آخر ماه وضعیت تولید در این واحد تولیدی خوب بود و همه انبارهای کارخانه پر از بطری های تولید شده آب معدنی بود با این حال به نظر نمی رسد این واحد تولیدی با کمبود نقدینگی مواجه باشد اما در ماه گذشته حدود ۲۴ روز کارگران در واکنش به معوقات مزدی خود در اعتراض بودند تا اینکه روز پنجشنبه (۲۶ دی ماه) رئیس جدید هلدینگ گروه ملی به محل کارخانه آمد و با گفت و گوسا کارگران وعده پرداخت مطالبات آنها در یک هفته آینده داد.

این کارگر اضافه کرد: به رغم پیگیری هایی که انجام دادیم مسئولان کارخانه می گویند که منابع مالی کافی برای پرداخت حقوق ندارند این در حالیست که مرتباً برای کارخانه هزینه های غیر ضروری انجام می شود.

حقوق تیر ماه کارگران شهرداری مریوان پرداخت شد

کارگران شهرداری مریوان بعد از روزها انتظار، موفق به دریافت حقوق تیر ماه خود شدند. به گزارش ایلنا، این کارگران با بیان اینکه هم اکنون شش ماه دیگر معوقات مزدی پرداخت نشده دارند، می گویند: امیدواریم هر چه زودتر باقی مطالبات مزدی ما پرداخت شود. ما به همه از صاحبخانه گرفته تا مغازه داران شهر بدهکاریم و دیگر نمی توانیم از کسی قرض بگیریم. این کارگران در هفته های گذشته به استناداری کردستان مراجعه کردند و در نهایت قرار شد که مطالبات مزدی آنها پرداخت شود اما تاکنون فقط دو پایه حقوق (خرداد و تیر) پرداخت شده است. این کارگران از نداشتن وسایل کار هم انتقاد کردند و گفتند: شهرداری به ما بدهکار و پوتین مناسب نمی دهد و بدون تجهیزات در گل و لای زمستان کار می کنیم. شهرداری مریوان کمبود نقدینگی را دلیل عدم پرداخت مطالبات مزدی کارگران عنوان می کند و اعلام کرده به محض تامین نقدینگی، مطالبات را بریز خواهد شد.

لحاظ شده است، مود توجه قرار می گیرد. وی افزود: این طرح بر اساس اختیارات مدیریتی سازمان به اجرا گذاشته شده و در صورت نیاز به انجام اصلاحات نیز در این چارچوب قابل اجراست.

هدف تامین اجتماعی در آمدزایی و خودگردانی بیمارستان ها نیست و این طرح به منظور افزایش کمی و کیفی خدمات درمانی و همچنین بهبود عملکرد و مدیریت بهینه منابع مالی انجام می شود.

بودجه مبتنی بر عملکرد و ارتقای بهره وری بیمارستان ها وضعیت هر یک از مراکز درمان به ویژه در مناطق محروم و این مهم که بر خسی از مناطق با محدودیت ضرایب مشخصی با توجه به عملکرد سنوات قبل برای تعرفه ها

به گزارش روابط عمومی تامین اجتماعی، مصطفی سالاری در نشست شورای راهبردی شرکای اجتماعی که با حضور روسا و نمایندگان کانون های کارگری، کارفرمایی و بازنشستگی برگزار شد، اظهار داشت: در طرح اختصاص

مدیرعامل تامین اجتماعی گفت: اختصاص بودجه به بیمارستان های ملکی سازمان مبتنی بر عملکرد با هدف ارتقای کمی و کیفی خدمات درمانی اجرا می شود و به هیچ عنوان به مفهوم خودگردانی بیمارستان ها نیست.

بیمارستان های ملکی سازمان مبتنی بر عملکرد با هدف ارتقای کمی و کیفی خدمات درمانی اجرا می شود و به هیچ عنوان به مفهوم خودگردانی بیمارستان ها نیست.

بیمارستان های ملکی سازمان مبتنی بر عملکرد با هدف ارتقای کمی و کیفی خدمات درمانی اجرا می شود و به هیچ عنوان به مفهوم خودگردانی بیمارستان ها نیست.